

Att betrakta liljor

av David Gunn

”**S**Ä PÅ ÄNGENS LILJOR”, uppmanade Jesus. Men hur många av oss gör någonsin det? Om du bor i eller i närheten av en stad, så tänker du kanske inte särskilt ofta på växtriket. Fastän de utgör grunden för liv på vår planet, lever växterna ganska obemärkta i vår betongfyllda storstadscivilisation. Vi är barn av en teknologisk värld, där maskinerna är de allenarådande. De tillfredsställer våra behov, sägs det oss. För vår civilisations överlevnad, krävs det att vi betraktar inte ängens liljor, utan maskiner, apparater och datorer.

Världen då Bibeln skrevs, liknar inte vår värld. Då levde de flesta på landsbygden och var högst påtagligt medvetna om naturen omkring sig. De visste att för att leva måste man bruka jorden. Så när Bibelns olika författare använde växter och träd, mat och frukt, trädgårdar och jordbruk, som bilder och belysande exempel, visste alla vad det handlade om. Det var stommen i deras värld.

Även du kommer att förstå mer av vad Bibeln har att ge, om du lär dig mer om växterna, träden och frukten som nämns mellan dess pärmar.

Ogräs och vete

’Låt båda växa tills det är dags att skörda...’ (Matteus 13:30).

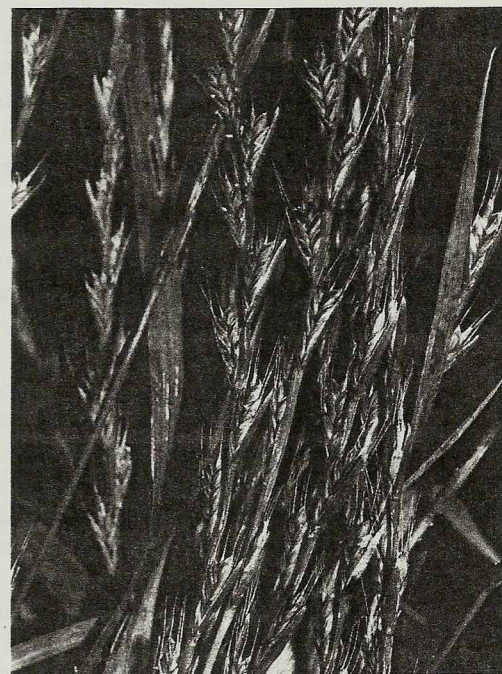
Modern jordbruksteknologi bereder oss varje sommar utsikt över gyllene fält av mognande säd, nästan helt utan ogräs. Men i gallrandet av ogräs gömmer sig förklaringen till en berömd liknelse.

I berättelsen om vetet och ogräset (Matteus 13) sår bonden sin åker med det finaste utsäde, men ogräs växer också upp, planterade av en fiende. Ogräset det handlar om är rajgräs, som är väldigt likt ungt vete. Drängarna vill rensa bort ogräset med en gång, men bonden manar dem till tålmod. Väntar man till skördetiden är de båda arterna tydligt urskiljbara och ogräset kan rensas bort utan att skada vetet.

Om drängarna fått gallra tidigare skulle de ha skadat vetets rötter, eftersom de växer sammanflätade med ogräsets och dessutom skulle mycket säd gått förlorad under fot.

Vid skördetid skiljer man de båda grössorterna åt, innan man tröskar. Vetet samlas i ladan (en bild av den rättfärdiges frälsning), men ogräset eldas upp.

Det finns mer att lära av denna lik-

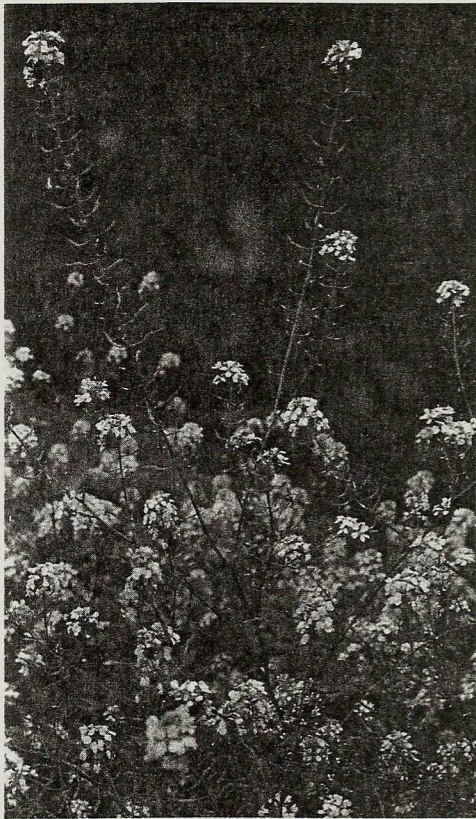

nelse. Om vetet och ogräset skördas tillsammans, och mals ihop till mjöl, är det ofta hälsovadligt. Matförgiftningens symptom kan variera från yrsel till t.o.m. döden.

Budskapet är att synd kan förgifta rättfärdighet. Så, när tiden är inne, skiljer Gud de rättfärdiga från de onda, så att de rättfärdiga inte fördärvas. =>

BILDER: F. NIGEL HEPPER, OM INGET ANNAT ANGES

Senap

'...Himmelriket är som ett senapskorn som en man sår i sin åker.

'Det är det minsta av alla frön, men när det har växt upp är det större än alla örter och blir till ett träd, så att himlens fåglar kommer och bygger bo bland grenarna' (Matteus 13:31–32).

Vi använder senap för att sätta piff på maten. Men i bibliska tider hade den ett större användningsområde, både som matolja och för medicinska syften, då man gjorde grötomslag och plåster.

Det är inte en växt av trädlika proportioner man ser framför sig, när man begrundar senap, men i Palestina kan den bli över två meter hög. Bland örterna vid Gallileiska sjön är den iögonfallande och dess grenverk och små frön gör den populär hos småfåglarna.

Trots senapsfröets litenhet växer plantan extremt fort, vilket gav Jesus en perfekt parallell till Guds rike: En blygsam början, som efterhand växer till ett kristet rike, som når sin fullkomning vid Kristi återkomst.

Kristus använde sig även av senapsfröet för att visa på kraften i en gnutta verklig tro (Matteus 17:20–21; Lukas 17:6). Liten början kan ge stort resultat. Man måste bara tro och sen handla i enlighet med den.

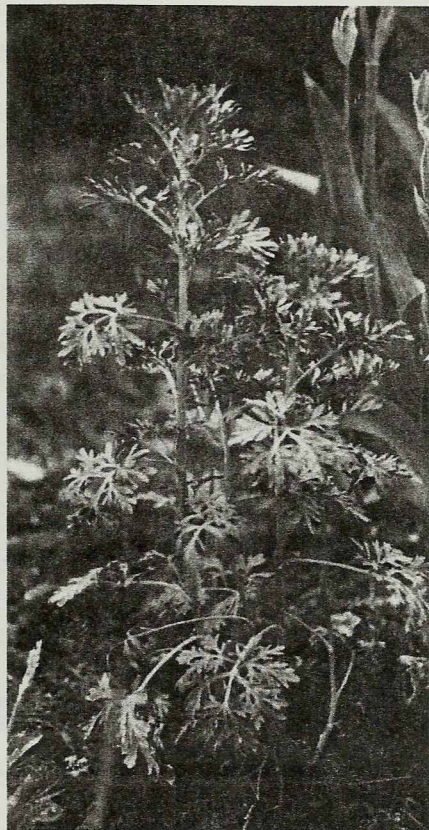

BILD: PT

Malört

'...Den tredje ängeln blåste i sin basun. Då föll en stor stjärna från himlen, brinnande som en fackla.... En tredjedel av vattendragen blev till malört, och många människor dog av vattnet, därför att det hade blivit bittert' (Uppenbarelseboken 8:10–11).

Malört kan bli ca 90 cm hög och används ofta för att stimulera matsmältningen. Örten är idag en vanlig trädgårdsväxt.

I Bibeln påpekas alltid växtens bitterhet — den luktar även vämjeligt — och i bildlig bemärkelse representerar den katastrof: '...men mot slutet blir hon bitter som malört...' (Ordspråksboken 5:4).

Vi försöker febrilt undkomma de bittra resultaten av våra egna handlingar. Vare sig det är på personlig eller nationell nivå, så är det ingen som är villig att betala priset för begånga misstag och dumheter. Men denna lilla buske används för att påminna oss om att syndens resultat (eller 'frukt') är bitter.

För tio år sedan inträffade en katastrof utan motstycke i Ukraina: Olyckan i

kärnreaktorn vid Tjernobyl. Inte bara förde den med sig död och ödeläggelse till den omedelbara omgivningen, utan förorenade marken, växterna och boskapen i ett mycket större område i Europa, som sträckte sig ända till Wales och Skottland. Vi lever alla ännu med konsekvenserna av händelsen, men inte som i själva Tjernobyl där föroreningen kommer att finnas kvar i över 100,000 år.

Trots att kommunismen fortfarande dominerade Ryssland 1986, hade inte alla kastat ut sina Biblar. Ryktet spreds över det vidsträckta Sovjetiska imperiet att Tjernobyl och dess katastrof omnämndes i Bibeln: Det ryska ordet tjernobyl betyder malört!

Ängens blommor

'Se på ängens liljor, hur de växer. De arbetar inte och de spinner inte.

Men jag säger er: inte ens Salomo i all sin prakt var klädd som en av dem' (Matteus 6:28–29)

'...Allt kött är gräs, och all dess härlighet som ett blomster på marken'.

'Gräset torkar bort, blomstret förvissnar, men vår Guds ord förblir evinnerligen' (Jesaja 40:6, 8).

På våren i Palestina, på platser där kultiveringen inte är alltför intensiv och de vilda växterna får en chans att utvecklas, sprids en matta av färger över landsbygden. Innan sommarens torr tid bryter in, växer de upp i överflöd, med en variation av blommor som avlöser varandra i rask följd: Vallmo, kamomill, ringblomma, sippa, cyklamen. Alla dessa ängsblommor och många fler väljer fram i vågor av imponerande, men ack så kortvarig prakt.

Vallmon har en väldigt vacker, intensivt röd blomma — ett vallmofält är en underbar syn att skåda.

Men tittar man närmre, så märker man hur bräcklig och tunn den är, och den har på bara några få dagar blommat färdigt.

Ja, sådana är de 'ängens blommor' som överglänste Salomos härlighet, som vissnar och försvinner, precis som vi, i rask takt.

Och fastän vi gör vårt bästa att gönna och fördröja åldrandet, så påminner oss vallmon och de andra ängsblommorna att vår tid på jorden är kort.

Så det verkar ganska passande att vi, flera tusen år senare, fortfarande använder vallmon för att hedra minnet av dem som dött i krig.

Vinrankan

'Jag är den sanna vinstocken...' (Johannes 15:1).

I gamla tider var vinrankan, tillsammans med oliv och fikon, landet Israels emblem och stod för lycka, välstånd, fred och trygghet. Även idag lever den kvar, som symbol för Israels turistindustri: Två män som på en stång bär en enorm druvklase (Fjärde Moseboken 13:24).

Den första gången vinrankan nämns är efter syndafloden (Första Moseboken 9:20). Vindruvor kan odlas ganska lätt, med stöd eller utan, utefter marken. Om en vingård inte får ordentlig skötsel — om jorden inte luckras upp och rankorna beskärs — produceras druvor av dålig kvalitet. De mognar långsamt och invaderas av ogräs och törnbuskar. Israels korrumpierade samhälle producerade bitter frukt och slutligen tillät Gud att nationen förstördes (Jesaja 5:1–7).

Sålunda användes, i Gamla Testamentet, vinrankan som symbol för det utvalda folket: I fysisk bemärkelse, Israel.

Tragiskt nog vände Israel Gud ryggen, förkastade hans lagar och degenererade slutligen till ett förvridet samhälle, som producerade 'vilda', omogna och till och med ruttna druvor.

Även i Nya Testamentet symboliserar vinrankan Guds utvalda folk: I andlig bemärkelse de som följer Kristus. Jesus är vinstocken, vi är dess grenar och Fadern är vinodlaren. Så länge vi stannar kvar på vinstocken växer vi och bär frukt,

och frukten är vår kärlek för varandra (Johannes 15:1–17).

För att vinrankor skall kunna upprätthålla sin tillväxt, måste man t i l l f ö r a rikligt med

vatten (Jesaja 27:2–3). Om man stryper vattentillförseln, innan rankorna är fullvuxna, kan det bli allvarliga skador.

Eftersom de kristna är grenarna på hans andliga vinstock, erbjuder oss Jesus Kristus rikliga förråd av levande vatten — Helig Ande — som föder och stärker oss i vår tillväxt. Förutan skulle vi också hämmas i växten och slutligen dö, men med levande vatten växer vi, blommar och producerar god frukt (Johannes 4:9–14; 7:37–39; och kapitel 15).

Olivén

'Och duvan kom till honom mot aftonen ... då hade hon ett friskt olivlöv i sin näbb' (Första Moseboken 8:11).

Ända sedan människans gryning har oliven symboliserat fred och förebådat nytt liv och hopp. I berättelsen om syndafloden, skickar Noa ut en duva, som återvänder med ett nyplockat olivblad — det första tecknet på nytt liv, efter att vattnet dragit sig tillbaka.

Sett praktiskt, så är oliven det viktigaste trädet som odlas i Palestina. Villig att växa i mager jord, ger den ett rikt förråd av fett i form av olja, för både den rike och den fattiges bord. I bibliska tider gav oljan även ljus, kosmetika och medicin, förutom dess användning i matlagningen. Man lade oliver i saltlake och sörjde således för näring året om.

Olivträdet's enorma rotsystem tillåter trädet att grönska även under väldigt torra omständigheter, och dess ständigt gröna löv upplåter skugga åt djuren under dagens hetaste timmar.

En av de mest välkända hållpunkterna i Jerusalem är just Olivberget, där Jesus, i skuggan av dess träd, ofta befann sig. Det var hit han gick, efter den sista mål-

tiden, till Getsemane (som betyder 'oljepress') — och det var här som Judas förrådade honom.

Aposteln Paulus använde sig av olivträdet som en jämförelse med Guds plan att frälsa hela mänskligheten. Det utvalda folket, Israel, liknades vid ett odlat olivträd — en symbol för andlig skaparformåga — med sin rot växande i Guds ord och patriarkernas liv och leverne. Men dess grenar vänder sig mot Gud och bryts av. Efter Israels misslyckande erbjöds frälsning till resten av folken, som liknades vid den ofruktsbara, vildoliven, som kunde ympas på den ursprungliga, odlade olivroten. Således kan även vi andra växa och grönska genom Guds nåd. □

Början till Slut

Den bibliska berättelsen om mänskligheten börjar i ett trädgårdsparadis. Adam och Eva gör sitt ödesdiga val och åter frukten från kunskapens träd — som Gud tveklöst förbjudit. De utvisas från sitt jordiska paradis, för att ta sina chanser därute bland tistel och törne. Vi skördar fortfarande följderna idag.

Men i Uppenbarelseboken, Bibelns sista bok, får vi veta, att den som övervinner synd och sitt eget kynne får '...äta av livets träd, som står i Guds paradis'. (Uppenbarelseboken 2:7).

Ordet paradis härstammar från det persiska ordet för mur-omgärdad trädgård. Och så är vi tillbaka där vi började.

